

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasi Udruženja Jugoslov. Učiteljstva. — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceni poslane knjige itd. je pošljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljate je pošljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak četrtak pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto velja 60—K, pol leta 30—K, četrt leta 15—K, posamezna številka po K 1.20. Za neorganizirane 80—K, za naročnike v inozemstvu 100—K letno.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, raspise služb je plačati po 1 K za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne šte 50 K.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 1 K 50 vin. " " " dvakrat . . . 1 " " " trikrat . . . 80 " " " za nadaljnja uvrčenja od petit-vrste po 60 vin. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t.j. vse administrativne stvari, je pošljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa v Ljubljani, VII., Celovška cesta 33/I

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklama tje so proste poštne.

Volitve zastopnikov ljudskošolskega in meščanskošolskega učiteljstva v višji šolski svet.

Na temelju uredb o sestavi in poslovanju dobi višjega šolskega sveta v Ljubljani so razpisane nove volitve naših zastopnikov v tej korporaciji.

Pozivljamo vse učiteljstvo, ki je organizirano v UJU poverjeništvo Ljubljana, da se točno in vestno ravna po izdanih predpisih šolskih oblasti ter tako samo pomore, da se ne izgubi noben naš glas.

Vsak volilni opravičenec voli po dva zastopnika kot člana in po dva zastopnika kot njih namestnika višjega šolskega sveta.

Naša organizacija je po zaslišanju vseh okrajnih učiteljskih društev in vpoštvojuč njih večinsko mnenje glede kandidatov in porazdelitve volilnih opravičenecv določila nastopno:

Člani — članice — okrajnih učiteljskih društev: Celje, Slov. Bistrica, Maribor, Mežiška dolina, Ormož, Slovenjgradec, Savinjsko, Konjice, Sv. Lenart, Laško, Maribor (okolica), Maribor (mesto), Šaleško, Ptuj, Gornji grad, Ljutomer in Prekmurje zapišejo na glasovnice:

Člana: Anton Gnuš, šolski ravnatelj na Doļu pri Hrastniku.
Luka Jelenc, ravnatelj meščanske šole v Ljubljani;

namestnika: Anton Hren, nadučitelj v Studencih pri Mariboru.

Dragotin Humek, ravnatelj meščanske šole v Mariboru.

Člani (članice) okrajnih učiteljskih društev: Brežice-Sevnica, Kozje, Šmarje-Rogatec, Ljubljana (mesto), Ljubljana (okolica), Krško, Kamnik, Kočevje, Črnomelj, Cerkljica-Logatec, Radovljica, Kranj, Litija in Novomesto zapišejo na glasovnice:

Člana: Janja Miklavčičeva, šolska voditeljica v Kranju.

Luka Jelenc, ravnatelj meščanske šole v Ljubljani;

namestnika: Martin Matko, nadučitelj v Novem mestu,

Dragotin Humek, ravnatelj meščanske šole v Mariboru.

Ker nastopimo na volitvah disciplinirano v interesu ugleda in koristi svojega stanu in šolstva, smo uverjeni o izvolitvi svojih kandidatov. Vsi za enega, vsak za vse!

Udruženje Jugoslovanskega Učiteljstva v Beogradu, poverjeništvo Ljubljana.

dne 28. februarja 1921.

Rudolf Dostal, strok. tajnik

Vilbald Rus, član sosveta.

Naredba o sestavi višjega šolskega sveta.

60.

V imenu Njegovega Veličanstva

PETRA I.,

po milosti božji in narodni volji kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev

MI

ALFKSANDER,

prestolonaslednik,

na predlog Našega ministra prosvete in po zaslišanju Našega ministrskega sveta predpisujemo

Uredbo o poslovanju višjega šolskega sveta v Ljubljani.

Dokler ne stopi v veljavo nov šolski zakon, ki določa delokrog in sestavo šolskih oblastev, se odreja:

Člen 1.

Delokrog višjega šolskega sveta v Ljubljani.

Višji šolski svet v Ljubljani opravlja posle bivših deželnih šolskih svetov na ozemlju, ki je od bivših vojvodin Kranjske, Štajerske in Koroške pripadlo kraljevi Srbov, Hrvatov in Slovencev, in v Prekmurju.

Zoper odločbe višjega šolskega sveta v upravnopravnih zadevah ni pritožbe. Če pa odloča v kolegiju ali senatih o disciplinarnih zadevah, je dopusten priziv na poverjeništvo za uk in bogočastje, ki ga je vložiti tekom 14 dni izza vročitve razsodbe ali odločbe potem višjega šolskega sveta. Dan vročitve se ne vračuna v to dobo.

Člen 2.

Sestava viš. šolskega sveta v Ljubljani.

Člani višjega šolskega sveta v Ljubljani so:

1. predsednik;
2. podpredsednik;
3. eden ali dva upravno - gospodarska poročevalca;
4. višji šolski nadzorniki, ki se imenujejo v potrebnem številu in v mejah državnega proračuna;
5. dva zastopnika veroučiteljev na srednjih šolah, učiteljskih, meščanskih in ljudskih šolah;
6. dva zastopnika učiteljev srednjih šol in učiteljskih;
7. trije zastopniki učiteljev meščanskih in ljudskih šol;
8. en zdravnik;
9. en zastopnik staršev;
10. en kmetovalec;
11. en zastopnik poverjeništva za socialno skrbstvo.

Pod točkami 5., 6., 7., 8., 9., 10. in 11. navedeni člani imajo namestnike, ki stopijo na njih mesto, če bi bili zadržani.

Člen 3.

Upravno-gospodarski poročevalci in višji šolski nadzorniki.

Upravno - gospodarski poročevalci in višji šolski nadzorniki so državni uradniki in se nameščajo po predpisih, ki veljajo za državne uradnike.

Upravno - gospodarski poročevalci so pravniki z izobrazbo, ki se zahteva od uradnikov politično - upravne konceptne stroke.

Poverjenik za uk in bogočastje določa, kateri izmed uradnikov upravno - gospodarskega oddelka naj stalno ali začasno poslujejo kot referenti na sejah višjega šolskega sveta.

Člen 4.

Predsednik in podpredsednik.

Predsednika, ki mora biti izbran iz skupine ravnateljev in učiteljev na srednjih šolah in učiteljskih, in podpredsednika, ki mora biti izbran iz skupine ravnateljev, vodij in učiteljev na meščanskih

in ljudskih šolah, imenuje minister prosvete.

Predsednik in podpredsednik se ne smeta imenovati izmed šolnikov, ki so stalno nameščeni na poverjeništvo za uk in bogočastje in na višjem šolskem svetu v Ljubljani.

Predsednik uživa poleg svojih službenih prejemkov kot ravnatelj ali profesor opravilno doklado, ki mu jo določi poverjenik za uk in bogočastje v okviru državnega proračuna.

Podpredsednik se udeležuje sej višjega šolskega sveta z glasovalno pravico in namestuje predsednika v vodstvu sej in upravnih poslov, kadar je predsednik zadržan.

Podpredsedniku se izplača opravilna doklada, ki je določena za predsednika, če je predsednik zadržan dalje časa nego dva meseca.

Člen 5.

Zastopniki družb in stanov.

Škofijska ordinariata v Ljubljani in v Mariboru imenujeta po enega zastopnika in namestnika veroučiteljev na srednjih šolah, učiteljskih, meščanskih in ljudskih šolah.

Zdravstveni odsek za Slovenijo imenuje enega zastopnika in enega namestnika.

Občinski svet v Ljubljani voli enega zastopnika staršev in enega namestnika.

Poverjeništvo za kmetijstvo imenuje enega kmetovalca in enega namestnika.

Poverjeništvo za socialno skrbstvo imenuje enega zastopnika in enega namestnika, ki naj bosta po možnosti izbrana izmed varstvenih sodnikov.

Po tem členu upravičeni izporoče imena izbranih poverjeništva za uk in bogočastje ter jim izgotove poverilnice, ki jih imenovanci pokažejo, ko se snide višji šolski svet na prvo zborovanje.

Člen 6.

Voljeni člani iz učiteljstva.

Zastopniki učiteljstva se volijo v dveh skupinah.

Skupina A.

V skupini učiteljev srednjih šol in učiteljskih voli vsak upravičenec enega zastopnika in enega namestnika.

Pravico voliti imajo v aktivni šolski službi na javnih srednjih šolah in učiteljskih nameščeni ravnatelji, profesorji in suplenti, za srednje šole in učiteljska usposobljeni telovadni učitelji in učitelji glasbe.

Profesorji in učitelji zasebnih srednjih šol in učiteljskih imajo volilno pravico le, če poučujejo najmanj 14 ur na teden. Za presojanje volilne pravice je merodajen urnik, ki je bil določen ob pričetku šolskega leta, v katero pade volitev. Ravnatelji imajo volilno pravico tudi, če imajo manj učnih ur ali če so pouka prosti.

Izvoljena sta tista dva za zastopnika in za namestnika, ki imata največ glasov.

Skupina B.

V skupini učiteljev meščanskih in ljudskih šol voli vsak upravičenec dva zastopnika in dva namestnika.

Pravico voliti imajo v aktivni šolski službi na javnih meščanskih in ljudskih šolah nameščeni ali šolskim oblastvom prideljeni učitelji javnih meščanskih in ljudskih šol z zrelostnim izpitom, nadalje učitelji na zasebnih meščanskih šolah, ki

poučujejo najmanj 18 ur na teden, končno učitelji na zasebnih ljudskih šolah, ki imajo zrelostni izpit in jim je poverjen popolni razredni pouk.

Za zastopnike so voljeni tisti trije, ki imajo največ glasov. Enako se izvolijo namestniki.

Vadniški učitelji in učitelji meščanskih in ljudskih šol, ki poučujejo začasno na srednjih šolah in na učiteljskih, volijo v skupino B. Tudi učitelji na posebnih zavodih za gluhozemce, slepce, za zane-marjeno ali slabo nadarjeno deco volijo v skupino B, dokler je šola podrejena nadzorstvu višjega šolskega sveta v Ljubljani.

Člen 7.

Priloge za volitve.

Poverjeništvo za uk in bogočastje razpiše volitve ter določi dan, do katerega sprejemajo ravnateljstva in šolska vodstva glasovnice, in dan, do katerega sprejemata za izvršitev volitve na poverjeništvo za uk in bogočastje postavljena volilna odbora glasovnice, ki jih naberejo ravnateljstva in šolska vodstva.

Zaeno postavi za vsako skupino volilcev po en volilni odbor.

Člani volilnega odbora za skupino A so:

1. en višji šolski nadzornik za srednje šole kot načelnik;
2. en uradnik-pravnik kot referent;
3. dva profesorja srednjih šol in učiteljskih.

Člani volilnega odbora za skupino B so:

1. en višji šolski nadzornik za ljudske šole kot načelnik;
2. uradnik-pravnik kot referent, ki posluje tudi v volilnem odboru za skupino A;
3. dva učitelja meščanskih in ljudskih šol.

Volilna odbora sprejemata od ravnateljstev in šolskih vodstev nabrane glasove, odločata o dvonih, kje naj kak učitelj glasuje, ter izvršita skrutinji.

Če se pojavijo dvomi, v katero skupino spada kak volilec, se združita volilna odbora v dvojni volilni odbor, ki pod predsedništvom načelnika volilnega odbora za skupino A odloči o spornem vprašanju.

Volilna odbora sta sklepčna, če so navzočni trije člani, ter odločata z večino glasov. Dvojni volilni odbor je sklepčen, če je navzočnih vsaj pet članov. Načelniki volilnih odborov glasujejo samo, če je na vsaki strani enako število glasov.

Učitelji, ki so stalno nameščeni na eni šoli, pa začasno prideljeni v službovanje drugimi šoli, glasujejo na poslednji šoli.

Učitelji ljudskih in meščanskih šol, ki so začasno prideljeni srednjim šolam in učiteljskem, oddajo svoj glas ravnateljstvom teh zavodov.

Učitelji, ki začasno službujejo na poverjeništvo za uk in bogočastje, na višjem šolskem svetu, pri knjigovodstvu deželne vlade, okrajnih šolskih svetih ali drugih javnih uradih ali v interesu države delujočih korporacijah, nadalje učitelji, ki so na dopustu zaradi študij, oddajo svoj glas volilnim odborom na poverjeništvo za uk in bogočastje do dne, ki je določen za sprejemanje od ravnateljstev in šolskih vodstev nabranih glasov.

Kakor hitro se razpiše volitev, sestavijo vsa ravnateljstva in šolska vodstva

imenike učiteljev, ki imajo po teh določbah volilno pravico na šoli.

Volilni imeniki so razdeljeni na pet stolpcev z nadpisi v naslednjem redu:

1. ime in predime učitelja;
2. službena lastnost;
3. koliko ur na teden poučuje;
4. je glasoval;
5. opomba.

Rubriko pod št. 3. izpolnijo samo ravnateljstva in vodstva zasebnih šol.

Za učitelje meščanskih in ljudskih šol, ki so začasno pridržani v službovanje srednjim šolam in učiteljskim, se napravi poseben imenik, ravnateljstva pa morajo poverjeništvu za uk in bogočastje javiti njih imena, da pošlje potrebno število glasovnic.

Ravnateljstva zasebnih srednjih šol in učiteljske pošljejo volilni imenik pristojnemu višjemu šolskemu nadzorniku, ravnateljstva in vodstva zasebnih meščanskih in ljudskih šol pa okrajnim šolskim nadzornikom, da pregledajo ter na imenikih potrdijo, kateri izmed vpisanih učiteljev imajo volilno pravico. Tako urejeni imeniki se vrnejo ravnateljstvom in šolskim vodstvom.

Glasuje se samo z uradnimi glasovnicami, ki jih izda ter s svojim uradnim pečatom opremi poverjeništvu za uk in bogočastje. Glasovnice imajo za vsako skupino različno barvo ter nosijo tekoče številke.

Na poverjeništvu za uk in bogočastje se v posebnem pregledu zaznamenuje, s katerimi številkami opremljene glasovnice so se poslale ravnateljstvom javnih in zasebnih srednjih šol in učiteljskih in okrajnim šolskim svetom.

Okrajni šolski sveti pa zaznamenujejo v posebnem pregledu, s katerimi številkami opremljene glasovnice so se poslale ravnateljstvom meščanskih in vodstvom ljudskih šol.

Učitelji, ki začasno službujejo na poverjeništvu za uk in bogočastje, na višjem šolskem svetu, pri knjigovodstvu deželne vlade, okrajnih šolskih svetih ali drugih javnih uradih ali v interesu države delujočih korporacijah, nadalje učitelji, ki so na dopustu zaradi študij, morajo prijaviti svoja imena in naslove poverjeništvu za uk in bogočastje, ki jim pošlje glasovnice ter zabeleži številke njihovih glasovnic. Zaeno poskrbi, da pristojna volilna odbora napravita za take učitelje poseben volilni imenik, v katerem se zaznamenujejo osebno ali po pošti oddani glasovi.

Člen 8.

Glasovanje.

Učitelji oddajo svoje glasovnice ravnatelju ali šolskemu vodji v zalepljenih kuvertah, ki morajo biti za vsako šolo enake po obliki, barvi in velikosti ter opremljene z uradnim pečatom. Če ga šola nima, se na kuvertu napiše ime šole.

Glasovnice se ravnateljstvom in šolskim vodstvom srednjih šol in učiteljskih dostavijo naravnost od poverjeništvu za uk in bogočastje, ravnateljstvom meščanskih in vodstvom ljudskih šol pa po okrajnih šolskih svetih. Kuverte mora učiteljstvo samo preskrbeti.

Ravnatelji in šolski vodje lahko določijo dan in uro, ob kateri naj se zberejo učitelji ter oddajo svoje glasovnice, morajo jih pa sprejemati tudi še do 12ih opoldne zadnjega dne, ki je od poverjeništvu za uk in bogočastje določen za sprejemanje glasovnic.

Ko učitelj odda svojo glasovnico, pregleda ravnatelj ali šolski vodja, ali je kuverta zalepljena; če ni, pozove učitelja, naj jo zalepi. Ravnatelj ali šolski vodja vpiše v stolpec 4. navpično 1.

V stolpec za opombe se vpiše, če se je kaj posebnega dogodilo pri oddajanju glasov.

Ko je sprejemanje glasovnic zaključeno, ravnatelj ali šolski vodja sešteje glasove v rubriki 4., primerja vsoto s številom oddanih kuvert, zapiše na volilni imenik, da se število oddanih kuvert ujema z vsoto v rubriki 4., zavije kuverte in volilni imenik v oмот, ga zapečati ter pošlje na naslov:

Poverjeništvu za uk in bogočastje v Ljubljani, vladna palača. (Volilni odbor za višji šolski svet, skupina A).

ali:

Poverjeništvu za uk in bogočastje v Ljubljani, vladna palača. (Volilni odbor za višji šolski svet, skupina B).

Učitelji, ki v zmislu določb člena 8. oddajo svoje glasove naravnost volilnemu odboru, jih osebno izroče ali pošljejo po pošti pristojnemu volilnemu odboru.

Člen 9.

Skrutinj.

Skrutinj se vrši najprej za skupino A. Volilna odbora pripravita po vzorcih, ki jih predpiše poverjeništvu za uk in bogočastje, glasovne in števne pole.

V glasovne pole se vpišejo: ime srednje šole, učiteljska, meščanske ali ljudske šole, število oddanih glasov in številke glasovnic, ki so se oddale.

Za vsakega zastopnika in za vsakega namestnika se napravi po ena števna pola, v katero se vpisujejo oddani glasovi.

En član volilnega odbora napoveduje ime šole, številko glasovnice in ime zastopnika ali namestnika, ki mu je oddan glas.

V števne pole vpisujejo številke uradniki, ki jih določijo poverjeništvu za uk in bogočastje, pod trajnim nadzorstvom enega člana volilnega odbora.

Neveljavni so glasovi:

1. če so kuverte prazne;
2. če je imenu zastopnika ali namestnika pridejano navodilo, pogoj ali šala;
3. če je oddana druga nego uradna glasovnica.

Veljaven je pa glas, če je kuverta dospela nezalepljena.

Prekliki glasov se ne vpoštevajo.

Dvomislivi glasovi se dajo najprej na stran; volilni odbor nazadnje odloči, ali naj se pripuste ali ne.

Neveljavni glasovi in sklepi volilnega odbora o priznanju ali odklonitvi glasov se zabeležijo v zapisniku.

Ko je zapisovanje glasov zaključeno, se primerja, ali se vsota v števni polah izkazanih in neveljavnih glasovnic ujema z vsoto, ki jo izkazuje glasovna pola. Če se ne ujema zaradi pomotnega štetja, odločujejo številke na števni polah.

Potem se ugotovi, kdo je po določilih člena 6. izvoljen, ter vpiše v zapisnik s številom glasov, ki jih je izvoljenec prejel.

Izid volitev razglasita volilna odbora v »Uradnem listu« ter predložita volilni spis poverjeništvu za uk in bogočastje, ki izvoljenim izporeči izvolitev ter jim izgotovi dekrete.

Protivolitvam ni ugovora.

Člen 10.

Poslovna doba višjega šolskega sveta ter začasno imenovanih in voljenih članov.

Poslovna doba višjega šolskega sveta traja dve leti.

Predsednik in podpredsednik ter v točkah 5., 6., 7., 8., 9., 10. in 11. člena 2. imenovani zastopniki in njih namestniki se imenujejo, odnosno volijo, za celo poslovno dobo. Če pa član višjega šolskega sveta odstopi, umre ali izgubi pravico biti izvoljen v občinski zastop in iz enakih vzrokov odpade tudi namestnik, se imenuje, odnosno voli, nov zastopnik in namestnik za ostanek poslovne dobe višjega šolskega sveta.

Če med poslovno dobo odpadeta zastopnik učiteljstva skupine A ali B in njegov namestnik, se mora vršiti nova volitev vseh zastopnikov in namestnikov iste skupine tekom šestih tednov izza dne, ko je poverjeništvu za uk in bogočastje izvedelo, da je odpadel tudi namestnik člana višjega šolskega sveta.

Poslovna doba z dnem 1. januarja 1919 postavljenega višjega šolskega sveta in članov in namestnikov, ki se v zmislu te uredbe imenujejo ali volijo samo za dvoletno dobo, poteče z dne 31. januarja 1921.

Člen 11.

Minister prosvete naj izvrši to uredbo, ki stoji v veljavo, ko se objavi v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvatov i Slovenaca«.

Z istim dnem se razveljavljajo vsi predpisi, ki so v nasprotju s to uredbo.

V Beogradu, dne 23. jan. 1921.

Aleksander s. r.

Minister za prosveto:
Sv. Pribečević s. r.

Razpis

volitev zastopnikov učiteljstva srednjih šol in učiteljskih, ter meščanskih in ljudskih šol za višji šolski svet v Ljubljani.

Njegovo Visočanstvo Prestolonaslednik je na podlagi predloga Ministra Prosvete in po zaslišanju Ministrskega Sveta dne 23. januarja 1921 predpisal »Uredbo o poslovanju višjega šolskega sveta v Ljubljani«, ki je objavljena v štev. 40. Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvatov i Slovenaca z dne 22. febr. 1921. in je s tem dnem stopila v veljavo.

Po členu 10. je poslovna doba z dnem 1. januarjem 1919. postavljenega višjega šolskega sveta v Ljubljani ter članov in

namestnikov, ki se v zmislu te Uredbe imenujejo ali volijo samo za dveletno dobo, potekla z dnem 31. januarja 1921.

Med člani, ki se volijo, sta v zmislu člena 2., točke 5 (dva zastopnika učiteljev srednjih šol in učiteljskih, in so v zmislu člena 2., točke 6.) trije zastopniki učiteljev meščanskih in ljudskih šol. Za te članse se v zmislu zadnjega odstavka člena 2. tudi volijo namestniki.

Člen 6. pa določa: Zastopniki učiteljstva se volijo v dveh skupinah:

Skupina A.

V skupini učiteljev srednjih šol in učiteljskih voli vsak opravičenec enega zastopnika in enega namestnika.

Pravico voliti imajo v aktivni šolski službi na javnih srednjih šolah in učiteljskih nameščeni ravnatelji, profesorji in suplenti, za srednje šole in učiteljska usposobljeni telovadni učitelji in učitelji glasbe.

Profesorji in učitelji zasebnih srednjih šol in učiteljskih imajo volilno pravico le, če poučujejo najmanj 14 ur na teden. Za presojanje volilne pravice je merodajen urnik, ki je bil določen ob pričetku šolskega leta, v katero pade volitev. Ravnatelji imajo volilno pravico tudi, če imajo manj učnih ur ali če so pouka prosti.

Izvoljena sta tista dva za zastopnika in za namestnika, ki imata največ glasov.

Skupina B.

V skupini učiteljev meščanskih in ljudskih šol voli vsak opravičenec dva zastopnika in dva namestnika.

Pravico voliti imajo v aktivni šolski službi na javnih meščanskih in ljudskih šolah nameščeni ali šolskim oblastvom pridržani učitelji javnih meščanskih in ljudskih šol z zrelostnim izpitom, nadalje učitelji na zasebnih meščanskih šolah, ki poučujejo najmanj 18 ur na teden, končno učitelji na zasebnih ljudskih šolah, ki imajo zrelostni izpit in jim je poverjen popolni razredni pouk.

Za zastopnike so voljeni tisti trije, ki imajo največ glasov. Enako se izvolijo namestniki.

Vadniški učitelji in učitelji meščanskih in ljudskih šol, ki poučujejo začasno na srednjih šolah in na učiteljskih, volijo v skupini B. Tudi učitelji na posebnih zavodih za gluhoneme, slepce, za zanamarjeno dečo, volijo v skupini B, dokler je šola podrejena nadzorstvu višjega šolskega sveta v Ljubljani.

Glasuje se samo z uradnimi glasovnicami, ki jih izda ter s svojim uradnim pečatom opremi poverjeništvu za uk in bogočastje. Glasovnice imajo za vsako skupino različno barvo ter nosijo tekoče številke.

V zmislu člena 7. razpisujem volitve ter odredam, da morejo ravnateljstva srednjih šol, učiteljskih in meščanskih šol ter vodstva ljudskih šol sprejemati glasovnice

do 12. ure opoldne dne 18. marca 1921.

Ob 12. uri opoldne je volitev zaključena.

Šolski člen v ustavi naše države.

Svoboda vede. — Pouk je državen. — Smoter pouka: moralna ozgoja, državno edinstvo in strpnost. — Verski pouk fakultativen. — Povdarek strokovnega šolstva. — Takse odpravljen. — Prvotni predlog proti zasebnim osn. šolam in učiteljskim. — Zasebno šolstvo se uredi končno s posebnim zakonom. — Državno nadzorstvo nad prosveto. — Osnovne šole za narodne manjšine se uredi z zakonom.

Prvotna stilizacija šolskega paragrafa.

Dne 24. febr. popoldne se je vršila seja redakcijskega komiteja zaradi stilizacije člena 16. ustave, ki obravnava šolsko vprašanje. Udeležili so se je demokrati, radikalci, socialni demokrati, muslimani in zemljoradniki. Po štiriurni razpravi je prišlo do izenačenja stališč vseh strank in se bo glasil člen 16. ustave o šolstvu nekvarno nadaljnjim še mogočim izpremembam takole:

Znanost in umetnost sta svobodni in uživata zaščito in podporo države. Univerzitetni pouk je svoboden.

Pouk je državen v vsej državi in počiva v vsej državi na eni in isti osnovi, ki se prilagodi razmeram, katerim je namenjen. Vse šole morajo dati moralno vzgojo in razvijati državljansko zavest v duhu narodnega edinstva in verske strpnosti. Osnovni pouk je splošen in obvezen. Verski pouk v osnovnih šolah je fakultativen, razdeljen po veroizpovedih in v soglasju z verskimi načeli.

Strokovne šole se ustanavljajo po potrebah in poklicih.

Državni pouk se daje brez vpisnine, šolnine in drugih taks.

Dopuščati se morejo tudi privatne šole razven ljudskih in učiteljskih pod pogoji, katere predpiše poseben zakon. Izo-

Ravnateljstva in šolska vodstva pa morajo volilne imenike in glasovnice tako odposlati na volilna odbora na poverjeništvu za uk in bogočastje, da dospejo najkasneje

do 12. ure opoldne dne 31. marca 1921.

Učitelji, ki začasno službujejo na poverjeništvu za uk in bogočastje, na višjem šolskem svetu, pri knjigovodstvu deželne vlade, okrajnih šolskih svetih ali drugih javnih uradih in v interesu države delujočih korporacijah, nadalje učitelji, ki so na dopustu zaradi študij, izroče glasovnice osebno ali jih pošljejo po pošti pristojnemu volilnemu odboru

do 12. ure opoldne dne 31. marca 1921.

Da morajo svojo volilno pravico izvrševati, morajo naznaniti imena in naslove poverjeništvu za uk in bogočastje, ki jim pošlje glasovnice.

Ob 12. uri opoldne dne 31. marca 1921 je sprejemanje po ravnateljih in šolskih vodstvih predloženih in po učiteljih naravnost oddanih glasovnic popolnoma zaključeno.

Ravnateljstva, šolska vodstva in posamezni učitelji, ki oddajo svoj glas v zmislu ravnokar navedenih določb morajo poslati volilne imenike in glasovnice

priporočeno s povratnim recepisom

na

POVERJENIŠTVU ZA UK IN BOGOČASTJE V LJUBLJANI, Vladna palača, (Volilni odbor za višji šol. svet, skupina A.)

ali na

POVERJENIŠTVU ZA UK IN BOGOČASTJE V LJUBLJANI, Vladna palača, (Volilni odbor za viš. šol. svet, skupina B.)

Člani volilnega odbora za skupino A. so gospodje:

1. dr. Janko Bezjak, višji šolski nadzornik, vladni svetnik;
2. dr. Ivan Karlin, vladni tajnik;
3. prof. Ferdinand Marolt, glavni učitelj na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani;
4. Josip Osana, profesor na I. državni gimnaziji v Ljubljani.

Člani volilnega odbora za skupino B. so gospodje:

1. Engelbert Gangl, višji šolski nadzornik;
2. dr. Ivan Karlin, vladni tajnik;
3. Julij Slapšak, vodja ljudske šole v Mostah;
4. Franc Škulj, učitelj na IV. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani.

Vse druge odredbe, ki so potrebne za pripravo volitve, izda ravnateljstvo srednjih šol in učiteljskih ter okrajnim šolskim svetom predsedstvo višjega šolskega sveta v Ljubljani, ki tudi pošlje potrebno število uradnih glasovnic.

V Ljubljani, dne 25. februarja 1921.

Vodja poverjeništvu za uk in bogočastje:
Dr. Skaberne, s. r.

brazevalni zavodi brez razlike so pod državnim nadzorstvom.

Državljanom druge rase in jezika se dajo ljudske šole v materinem jeziku pod pogoji, ki jih predpiše zakon. Vprašanje drugih šol za te manjšine se bo rešilo s posebnim zakonom.

Redakcija vlade.

Od redakcijskega odbora stilizirane člene o šolstvu je vzela vlada dne 25. februarja v pretres. Ministrski predsednik Pašič je odklonil, da bi se glede privatnih šol v naprej vezale roke zakonodajalcu, da izključi vse privatne osnovne šole brez izjeme. S tem se je končno zadovoljil tudi predlagatelj poslanec Avramović sam, ki je absolutno zahteval, da se ne dovoli zasebnih ljudskih šol. Pašič je dalje odklonil, da bi se v ustavi predvidele kake druge nego ljudske šole za manjšine.

V imenu vlade je minister pravde kot zastopnik ministra za konstituantno izjavil, da se tudi Arnavtom prizna popolna enakopravnost.

Iz debate o šolskem členu ustave.

Sejo ustavnega odseka dne 25. febr. je otvoril ob 9. predsednik dr. Momčilo Ninčič. Tako so prešli na debato člena 16., ki govori o osnovnem pouku.